

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLIV.

V Ljubljani, 25. grudna 1891.

List 52.

Božični dan.

Oj, kdo bi preserčno se ne veselil,
Oj, komu se serce ne taja?
Kdo Božjega Deteta ne bi častil,
Ki danes na zemljo prihaja!
Oj, rod jokajoč —
Dobil si pomoč.
Pri njem se dušica napaja.

Oj čujte glasove z visokih nebés,
Poslušajte sladke pozdrave;
Glej angelja, v mični svetlobi je ves,
Z višave nad jaslice plava.
Prijazno veli:
Ne bojte se mi.
Rodil se Zveličar je — Slava!

Zveličar prišel je — raduj se ves svet!
Le v Njem je resnično rešenje;
S pastirci ga išči, — in bodeš otét,
Brez njega je smert in terpljenje!
Le Jezušček sam
Podaril bo nam
Vsih rãdosti večno življenje.

„O grešnik, zapreti nikar mi sercã!“
Iz jaslic glasi se premilo,
Le v tvoje rešenje prišel sem z nebã.
Prinesel sem ti tolažilo;
Mraz zá-te terpim,
Na slunci medlim:
To madeže tvoje bo zmilo.

Le k Njemu zateci Adamov se rod,
On Bog je, tvoj Stvarnik, Rešitelj;
To Detice milo je Kristus Gospod,
Nebes ino zemlje hranitelj;
Za vsako slabost,
Bolést in bridkost,
Tolažnik je On in Zdravitelj.

Naj v serčni ljubezni se slavi ta dan
Zveličarju čast se razlega;
Naj „Glorija“ širi čez hrib se in plan,
Nad solnce in zvezdice sega,

Res, prišel je čas,
On rešil bo nas
Pogube ter večnega zlega.

Radoslav.

Za novo leto.

Opomin šolski mladini.

Prav srečno novo leto — kdo si ga ne vošči? Pa ne samo samim sebi ga voščimo, temveč tudi ljubim starišem, sorodnikom, znancem, prijateljem in dobrotnikom, še več, voščimo ga vsem ljudem, kajti brez vsacega dvoma je resnično: čim srečnejši so drugi ljudje, tem srečnejši moremo tudi mi biti in prihajati, ker se tudi mi vdeležujemo sreče družih, ker je vterjena ravno po tuji sreči — mislimo le na svoje raznoverstne dobrotnike — tudi naša sreča, ker se moremo, kakor pravijo, solnčiti tudi v tuji sreči. In tako hočem danes, na pragu novega leta, oberniti se prav posebno do vas, ljubi mladi rojaki, vi učenci raznih šol, in to tem bolj, ker sem mogel po dolgoletni skušnji zvedeti, kaj da vam pred vsem dobro dé in kako da si morete najboljše in najvarnejše doseči časno in večno srečo.

* * *

Pred vsem, moji ljubi, imejte pred očmi znani, lepi izrek večne resnice: „Dajte Bogu, kar je Božjega, in cesarju, kar je cesarjevega!“ V teh besedah je vse obseženo, kar vam je početi, da bo za vas, kolikor mogoče, srečno tudi novo leto in vsa vaša prihodnjost. Tedaj: Dajajte prav zares Bogu, kar je Božjega, — spolnujte pred vsem dolžnosti do ljubega Boga! Z Bogom prični, z Bogom nehaj; to je najlepše življenje — pravi stari, znani pregovor. Prav, z Bogom pričnite vsaki dan; najpervo, ko

ste se zbudili. mislite na Boga, kteremu se zahvalite za vam podeljeni nočni mir in ponižno ga ob enem prosite, da naj vas milostno vodi in varuje celi dan, varuje vse vaše dni. Z gorečo, priserčno molitvijo pričnite tedaj dan in ravno tako ga končajte, vedno na to misleč, da je za nas revne zemljane vsaki dan in vsaka noč, katero preživimo, le nezasluženo darilo Božje; vsak trenutek nas more iz tega sveta poklicati: v začetku nobene ure si nismo svesti, da bomo še med živimi, ko preteče. Nagla, neprevidena smert — to se vedno bolj pogosto sliši!

Nikdar ne opustite molitve iz strahu pred ljudmi: nikdar se ne sramujte znamenja svetega križa, znamenja odrešenja našega; ne sramujte se mimo cerkve gredé ljubega Boga spoštljivo pozdraviti; spominjajte se Kristusovih besed: „Kdor mene pred ljudmi spozna, tega spoznal bom tudi Jaz pred nebeskim Očetom!“

Bivajte, kolikor imate čas in priložnost, vsak dan pri sveti maši, to pa z veliko pobožnostjo: kajti to je največje in najsvetejše dejanje, katero se sploh more opravljati na tem svetu: da, zahvalite se ljubemu Bogu prav iskreno, kolikorkrat ste bili pri kaki sv. maši, kajti že samo priložnost, da moremo bivati pri naj višji daritvi, sprejeti moramo kot dar Božji, kot veliko, nezasluženo milost. In ako res večkrat nimate časa, da bi bili pri celi sv. daritvi, — potem podajte se vsaj za nekoliko minut v cerkev, pokleknite pred v tabernakeljnu pričujočega Boga in Zveličarja,* priporočite se njegovi milosti in usmiljenosti ter ga serčno prosite, da bi vam razsvetlil pamet, dal moč, vsa opravila po dolžnosti spolnovati iz ljubezni do Boga in bližnjega, ter da vas časno in večno osreči On, ki je vir in delivec vseh dobrot; saj sam pravi revnim, zapuščenim ljudem, „Prosrite in prejeli boste!“

Sveti Cerkvi bodite popolnoma in verno vdani: naj bijejo vaša serca za našega ljubega svetega Očeta, rimskega papeža, vidnega namestnika Jezusovega na zemlji: — vdani mu bodite z navdušeno, v resnici s sinovsko ljubeznijo in vse dni svojega življenja! — Škofom, naslednikom apostolov, bodite pokorni, s pogumno in neprestrašeno vdanostjo in podložnostjo, in ne poslušajte posvetnjakov, ki z zvijačami iščejo to veliko dolžnost v srcih oslabiti in omajati. Škofje so namreč naši, od Boga samega nam poslani voditelji in pastirji na tako nevarni poti časnega življenja. Oni so z duhovni vred učitelji ljudstev,

od Boga poslani. Govorite o njih s spoštljivostjo; to je velika in sveta dolžnost; gorje človeku, ki si jo derzne prelomiti! Kdor duhovnov ne spoštuje, ta ne bo in ne more biti srečen, kajti kdor božjim namestnikom nasprotuje, kaže s tem le preveč očitno, da je tudi nasprotnik in sovražnik Boga samega. Spoštujte jih pa v sercu, z besedami in z djanjem. Nikoli se ne derznete o njih slabo govoriti, jih prenašlo in krivično obsojevati. Mi nismo njih sodniki! Moramo jih poslušati ter se ravnati po njih naukih: sodbo pa moramo brez pomisla ljubemu Bogu prepustiti.

Prizadevajte si nadalje, da postanete najboljši in najzvestejši državljani, pošteni patrioti, verli sini svoje domovine, ktera si z velikim trdom prizadeva pospeševati vaš blagor: porabite vso zmožnost v nabiranje koristnih znanosti, ktere morete potem rabiti ne le v svojo, temveč tudi v korist svojih soderžavljanzov. „Aurora musis amica“ — „zgodnja ura, zlata ura.“ Porabite pred vsem tako dragocene jutranje ure, ki so, kakor veste, prav sposobne za vspešno učenje. Do svojih predstojnikov imejte spoštovanje in ravnajte se po njih s skušnjami poterjenih naukih in pravilih: nikoli si ne zmišljajte, da bi se ustavljali njih željam in zahtevam, kajti to je vselej dokaz surovega mišljenja ter stori mladenčca zaničljivega pred učitelji in pred součenci. Vaša reč ni, povpraševati, če je ta ali ta vredba koristna in dobra; to imajo višji presojevati. Ako se pri mejo vaših serc dobri nauki in opomini; ako hrepenite resno in pošteno po tem, da si vterdite srečno prihodnost ter napravite veselje svojim ljubim starišem in dobrotnikom; vam ne morem boljšega svetovati, in pa iz svojega terdnega prepričanja, kakor natanko in zvesto pokorščino do svojih višjih in predstojnikov. V tem je ravno nesreča toliko mladih ljudi, da nočejo radovoljno vbogati in poslušati, da stavijo svojo hudomušno voljo nad voljo svojih predstojnikov. Se vč, da morajo biti zadovoljni taki ljudje z nasledki, njih djanju primernimi: mnogi so potem tisti, ki so sami izkopali svojemu življenju, prerani grob!

Spominjajte se pa tudi vsak dan v goreči molitvi svojih starišev! Delajo, trudijo se, ter si prizadevajo, vam oskerbeti vsega potrebnega: njih skerblijivost čuje nad vami po dnevu in po noči: najbolj si le želé, da bi postali vi svoj dan prav srečni, in da to dosežejo za vas, darujejo vse, kar le morejo, največkrat z lastnim pomnkanjem in pritergavanjem. Bodite jim tedaj prav hvaležni: spoštujte jih pred Bogom in pred ljudmi ter spolnujte po moči svoje dolžnosti, da jim povernete vsaj nekoliko njih ljubezen in njih trud ter morete, ako je mogoče, postati

* Hvale vredno je, da mnogi dijaki, gredé v svoje učilnice nekoliko v cerkev stopijo in vsaj malo molijo; pomnite pa, kaj pravi gosp. pisatelj: „pokleknite!“ Pri nekterih, ki se pri vratih na zid naslanjajo, je znati premalo serčnih isker. Vr.

jim kdaj podpora v njih starosti. Ljubezen do starišev, moji dragi, mladi rojaki, je pri marsikterem učencu poskusni kamen njegovega značaja in vsega njegovega mišljenja. Sin, katerega navdušuje ljubezen do starišev, katero ljubi Bog sam zapoveduje, si bo gotovo skerbno prizadeval po vsaki ceni spolnjevati svoje dolžnosti, zelo se bo trudil, ako ima blago in hvaležno serce, pripraviti svojim starišem čast, zadovoljnost in veselje: v sreči in zadovoljnosti starišev vidi svojo lastno največjo srečo: kako lep, kako prijeten spomin na blago prizadevanje in pridnost mladih let, da bi povračal jim kolikor mogoče njih ljubezen, spremljeval ga bo kot dragoceni biser vse žive dni.

Ako boste spolnovali, moji ljubi, mladi rojaki, te moje opomine, o — potem se vam ni treba bati za prihodnost: potem ste si vterdili srečo: potem boste mogli osrečiti tudi še stotine svojih sobratov: postali boste koristni, krepki državljanji naše ljube, lepe domovine: tako ne bo le novo leto, temveč tudi vsa prihodnost za vas vesela in srečna. Vaše delovanje v prid človeštva bo blagoslovljeno pod nebeškim varstvom in spominjali se boste svojih mladih let s serčnim, prav velikim veseljem, in ne z otožnostjo in kesanjem. In to ravno je, kar sem želel s temi versticami doseči in kar vam torej kot pravi prijatelj voščim iz dna svojega serca za novo leto. Naj seme, katero sem pri tej priložnosti sejal, pade v prav rodovitno zemljo, v prav dobra in občutljiva serca, ter obrodi tisočernega sadu! Božji sv. blagoslov, na katerega samo je zastavljeno srečno začetje in sodeljevanje novega leta, naj rosi na vas ter nas spremlja po vsih potih našega življenja. Janez Repić.

Stolp je.

(Dalje.)

II.

„Turris Davidica, ora pro nobis!“
(Stolp Davidov, Marija, za nas Boga prosi!)
(Litanijske M. B.)

Kakor sv. Oče papež, tako naši verhovni dušni pastirji priporočajo snovanje društev katoliških, „ki vsa inajo eno nalogo pospeševati zidanje kraljestva božjega na zemlji.“

V duhu svetosti l. 1833 umerli regensburški škof Juri Mihael Wittmann je neki na smertni postelji preroško govoril: „Vstali bodo pusti, vojske, in dosti kervi se bode prelivalo. Škofje in duhovne bodo preganjali in nastal bode razkol in zmotnjave med raznimi stanovi. Odpad od vere bo skoraj splošen in veliko božjih ropov.“ Tako hudo bo naposled, da se bo zdelo kot da so sovražniki Kristusovo cerkev premagali. Mnoge hujave bodo povzročila skrivna

društva, ki bodo razpolagala z močnim kapitalom (denarjem). Pa naj si bodo silni viharji strahovito se zaganjali v mistično (duhovno) zgradbo sv. Cerkve, premagali je ne bodo, nikdar ne bodo razrušili skale na kateri je ona zidana. Zveste ovčice Kristusove se bodo združevale v razna društva, posebno v molitvenih bratovščinah bodo močan jez postavljale proti sovražnikom Kristusovim.“

Ni-li pobožni Wittmann živo naslikal podobe današnjih časov? Res, da kervi ne prelivajo še — rudeče človeške kervi, — toliko več pa črnila porabijo v ogromnej meri, „da bi gnala mlinске kamne tri“ ako bi se v potok razlilo, a strahovito škodo dela na duševnem polju. Ta povodenj je že marsikako krasno zgradbo spodkopala, razrušila, odnesla.

Proti tem navalom so katoliška društva in bratovšchine kot močni tabri, stolpi, terdnjave, v katerih se je veliko lažje in vspešneje moč braniti, nego sebi prepuščenim posumnikom.

„Velika nevarnost žuga kerščanskemu svetu, in zaradi tega ne smemo nehati vedno z novega klicati vernike k obrambi njihovih najvišjih dobrot proti napadom nekerščanskega sveta. Za to pa niso sposobne mlačne in lene duše, ampak le verno-goreči katoličani.“ (Pastirski list avstr. škofov).

„Le tedaj smo sposobni, da pomagamo zidati kraljestvo božje, ako si prizadevamo ga najprej sozidati v svojem notranjem.“ (Isti).

Posebno morajo zapovedniki onih duševnih stolpov, tabrov, t. j. predsedniki, voditelji, odborniki kerščanskih društev biti kakor izbrani terdni kamni duhovnega poslopja. Oni so zunanji kamni na terdnjavi, ki morajo biti lepši, večji, strogo po načrtu sklesani, tesno sklenjeni v pravilnem slogu. So pa tudi bolj izpostavljeni vsakemu nevremenu, viharju, dežju, merzloti in vročini, ob času vojne pa smertonosnim kroglijam iz nasprotnih sovražnih taborov.

Toda sami se morajo pred potruditi, da više stopijo na stolp kerščanske popolnosti. Ne se izgovarjati, kakor občudovalci sv. Simona Stolpnika. Kakor je znano, je ta „čudni“ svetnik živel 22 let na nekem 40 vatlov visokem in le tri čevlje širokem stolpu. (Glej: Življenje Svetnikov 5. januarja). K njemu so vreli ljudje od vseh krajev sveta — neštevilne množice. Z visokega stebra je donel glas zračnega puščavnika po svetu tje; po dvakrat na dan je zbranim množicam pokoro oznanoval. „Na svojem odru je več dobrega in koristnega storil, ko malokteri vladar na zlatem prestolu.“

Nekega dne nagovori množico: „Pojdite tudi vi sem gori k meni!“ Pa vsi so začeli se izgovarjati: Moral bi iti po lestve, a meni se omotica dela na višavi; drugi pravi: mene boli noga, tretji: mene glava boli, še drugim je bil stolp previsok, mnogim njih nujna opravila niso dopustila iti k puščavniku na stolp, in po malem so se vsi razšli.

Na visokem stolpu, kakor orel v gnjezdu, bivati nam ni zapovedano, pač pa se postavi vsak kristjan na visoko svitlo stališče žive vere, da bode pod teboj svetna minljivost in podlost (sramotna nevrednost) in vsaka strast, ki duba otemni. Zlasti voditelji, učitelji, pisatelji kerščanski se imajo zatekati v stolp Davidov, da hrabro odbijajo napade sovragov kraljestva božjega na svetu, in v snegobeli stolp slonokostni: k Mariji brezmadežni. Strašansko veliko se dandanes pisari, in vse kar je pisano je pred v dubu

*) Primeri dan današnje pogoste tatvine po cerkvah.

spočeto. Silno dosti je „makulature,“ slabih grešnih misli in želja, „te spočnejo in rodé pregreho, greh pa ko je doveršen, rodi smert. (Jak 1. 15.). Dobro svete misli in želje pa so nasproti prejšnjim kakor neko brezmadežno čisto spočetje. To rodi krepost in vse sadove svetega Duha: „ljubezen, veselje, mir, poterpežljivost, miloserčnost, dobrotljivost, prizanesljivost, krotkost, zvestoba, zmernost, zderžnost, čistost.“ (Gal. 4. 22.) To je prava nebeška modrost, o kateri veljajo besede: „Kdor mene najde, najde življenje, in prejme zveličanje od Gospoda.“ (Pregov. 8. 35.) Poprej omenjeni svetnik Simeon Stolpnik je že kot mladenič silno ostro pokoril svoje telo, in ko ga enkrat najde njegov opat vsega sterpinčenega po telesu, se ga prestraši in ga vpraša: „I kaj pa innaš vendar tako hudega na vesti?“ „Oh,“ odgovori Simeon, „saj je rekel David, da je v grehah spočet, ali nisem mar tudi jaz?“ Koliko milijonov ljudi je že bilo spočetih in se je narodilo na svetu? Sedaj jih živi preko tisoč pet sto milijonov, in vsi ti morajo zdihovati z Davidom: „V hudobiji sem spočet, in v grehah me je spočela moja mati.“ (Ps. 50. 7.)

Po kervi Adamovi je človeška kerv otrovana, od tod klic Davidov: „Reši me dolgov kervi, Bog, Bog mojega zveličanja, in: „Daj mi spet veselje svojega zveličanja in z duhom gospodovalnim poterdi me.“ Z izvirnim grehom je bilo čudovito krasno poslopje prvotne svetosti in pravičnosti do tal razrušeno, razdejano, zato naposled prošnja: „Stori milost, Gospod!... da se (zopet) sezidajo zidovi Jeruzalemski.“ Ubogi človeški otrok, raduj se! glej, že pride nebeški zidarski mojster, Zveličar tvoj, luč od luči, mogočni Rešitelj — že je tu! (Wolter. Ps. 50.)

V dneh svetega cerkvenega učenika Hieronima je še stal tisoč korakov oddaljen od Betlehema pastirski stolp. To je stolp Mizgarl Eder, kjer je bil že očak Jakob šator napravil. Tukaj je pastirček David pasel čede svojega očeta Isaja, dokler ga ni prerok Samuel izmed bratov njegovih izbral ter ga v kralja izraelskega pomazilil. Tu je bil stolp Davidov, in blizu ondi: **O polnoči — se Jezus rodi — nebó in zemlja se veseli!** V sredi med čedami ovac in jagnjet, se porodi **pravo Jagnje božje, ki odjemlje grehe svetá.** Prišel je na svet nebeški pastir „ki je na solncu izbral svoj šator,“ in kateremu sledijo zvezde kakor jagnjeta na paši. Ubožniši kot dete kakega pastirja leži v jaslích. Pa kakor je Bog svet vstvaril iz nič, tako ima vzhajati spremenjenje in prenovljenje svetá iz najnižjega in neznatnega kraja zemlje. Priprosti pastirji so čuli in na ponočnih stražah bili — v onih stolpih čuvainicah, katerih je bilo mnogo med Jeruzalemom in Betlehemom — in glej! angelj Gospodov je stal pri njih, in svetloba Božja jih je obsevala, in so se silno bali. In angelj jim reče: Ne bojte se, zakaj glejte! oznanujem vam veliko veselje, ktero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus Gospod v mestu Davidovem.“ (Luk. 2. 8—11.)

V stolpih kerščanskih družb čuvamo tudi mi katoličani, da bomo vredni slišati veselo oznanilo: Ne bojte se! veselite se! in da vidimo v duhu sedaj enkrat pa od obličja do obličja neizmerno lepoto onega Deteta, katerega ponižno časté in molijo brezštevilne verste zveličanih duhov!

Op. S tem verli naš gospod dopisnik končá drugi del: stolpi v obrambo (društva, bratovščine),

in po novem letu, ako Bog dá zdravje (ktero mu vsi prav serčno želimo) bode nadaljeval III. del (Stolpi svetilnjaki, prava omika).

Marijino svetišče na Tersatu.

(Dalje.)

24. Sedanja oblika cerkve.

Slike v četverokotu so nekak „Marijin pot,“ v katerem premišljuješ njeno veselje in žalost: so od-perta knjiga, v kateri bereš, četudi čerk ne poznaš. Te slike je še s stihí okrasil, vsaki takorekoč razlago in primeren nauk pripisal P. Pavel pl Taver.*) V vzhodnjem kotu na hodniku je kapelica sv. Frančiška. Tu je bila svoje dni vstanovljena nadbratovščina*)

Sepultura

per li

Confratelli e Sorelle

Di questa santissima Vergine

Marie delle grazie

MDCCXI

pasonoscev sv. o. Frančiška, zdaj pa zbirališče tretjorednikom. Sozidal jo je svetniku na čast ob svojih troških preč. duh. gospod Matej Rakamarič l. 1647, kakor pravi v steno vzdani kamen.)*

25. Altarji v cerkvi M. B. T.

1) Najstarejši pa tudi najznamenitiši altar je oni v svetišču v kapeli Loreški. Izperva je bil altar v kapelici kneza Nikolaja Frankopana majhin in neznaten. Vernih pobožnost ga je sčasoma po znanju in pomoči olepšavala. Ko je bila kapela povečana (1614), vzdignjen in prenovljen je bil tudi altar. V 17. stoletju pa se najde med častilci Marijinimi velik dobrotnik. Ta je bil Ivan pl. Uzojin, župan Zagrebški in kraljevski davkar. Z obilnimi troški je postavil l. 1692 lični altar iz raznega marmorja s tremi stopnicami. Tako pravi tudi plošča za altarjem na desni.)*

L. 1726 pa je bil dragoceni ta altar v nevarnosti, da ga neki nadležnik poruši. Ne ve se namreč, kedo je posvetil ta altar ker ni nobenega pisanja o tem, dasiravno nihče nikoli ni dvomil o njegovem posvečenju. Če nečemo misliti, da je pismo izgorelo, bilo bi že to več ko čudno, da so dali vse druge posvetiti, najvažnišega pa ne. To nepotrebno sum-njenje odpravil je iz smertne bolezni vstali P. Fran-cetič, predstojnik, ko so postavljali altar, rekoč: Sam sem videl posvetilo v stari mensi, a ta je prevlečena in obložena z novim marmorjem; kedor se če o tem prepričati, razdejati mora ves altar. — Mogoče tudi, da je tisti kaj drugega iskal, in ko je našel, mir je bil

2) Altar sv. Katarine. — Postavili so ga Frankopani berž v začetku, ko so vstanovljali redov-

* Rojen Karlovčan, nekdanj frančiškan, učen bogoslovec, iz-versten pridigar, „oče“ pokrajin Avstrije, Ogerske, Ludi-slavske, in reda generalni komisarij za Nemško, slovec z veliko pobožnostjo do Boga in veliko ljubeznijo do bližnjega. Umeril je mnogozasluzni škof Petinski. (Pasc. H. Pr. b. c.)

*) Archi-Confraternitas B. P. F. Cordigerorum. — Ti bratov-ščinarji so se pokopovali v cerkvi, kakor je brati na plošči grob-nice (na prvi vzdignini, bolj sredi cerkve.)

*) D. O. M. R. P. D. Math. Rachamarich hanc cap. ex de-votione f. f. anno 1647.

*) NOBILIS ac generosus Dom. Joannes Uzojin Judex L. R. C. M. C. Z. ac Regni Slavoniae fiscus et olim exactor in ho-norem B. V. M. aram hanc majorem erigere curavit 1692.

nike sv. Frančiška na Tersatu. Zob časa ga je močno oglodal, da se je podiral. Z milostinjo vernih so postavili novega l. 1628. Menda ni bil kaj ličen, ker v 66 letih imamo zopet drugega. Pobožna in plemenita gospa Ana Sorčan, vdova, roj. Petrekovič, napravila ga je svetnici na čast vsega iz marmorja l. 1694. Posvetil ga je Senjsko-Modruški škof Iv. Smoljanovič. Podobo je slikal br. Serafin Šen.

Tu nam je omeniti neke stvari, ki v cerkvi nima nobenega znamenja, ki jo pa nahajamo v starinskih knjigah.*) Na desni tega altarja, v zidu, je zakopano ali zazidano truplo nekega redovnika, P. Janeza Verlaniča. Bilo je 8. sept. 1584, ko gre ta predstojnik samostanski na Tersat s klerikom Kiriničem po neodložljivih opravkih v Reko. Treba je bilo stopiti v čoln, da prideš na drugo stran, ker takrat ni bilo še mostu. Bilo je po deževju, Rečina je bila narasla. Burno valovita voda jih zanese v morje, in ladjico preverne. Potonejo vsi, ki so bili v čolnu, razun Kiriniča, ki se je rešil, ker je znal dobro plavati. Drugi dan gredo ribiči iskat utopljenec. Najdejo tudi P. Janeza, kakih dvanajst stopajev od kraja, pa v kakem stanju?

Klečečega, na dnu, za molitev sklenjenih rok, z licem obrnjenim proti Materi Božji na Tersatu. Telo pobožnega moža spravijo redovniki, žalujoči nad zgubo tolikanj dobrega očeta, na pokopališču za samostance.**) Čez kakih 10—15 let najdejo telo nestrohnjeno, in nato ga shranijo v zidu pod prižnico, ki je bila med altarjem sv. Katarine in altarjem sv. Janeza. In tu mu počivajo telesni ostanki še zdaj.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Posnetek skupnega pastirskega lista na Dunaju mesca novembra zbranih nadškofov in škofov.

(Dalje.)

V.

Posebno važno je, kar škofje pišejo poslednjič o zapeljevanji delavcev. Potem namreč, ko je neverni, nekerščanski duh našel priveržencev v višjih in olikanih stanovih, lotil se je dan danes delavskega stanu in išče delavce zapeljati v nezadovoljnost proti obstoječemu državljanskemu redu. Zlasti pa jih hoče ločiti od Cerkve, ugrabiti jim vero in versko življenje. In obžalovanja vredno je, da premnogi izmed delavcev se dajo premotiti sanjarijam in krivim naukom brezvestnih zapeljivcev, se odvrčajo od Cerkve in jo začenjajo šteti za svojo sovražnico!... Je-li pa Cerkev to od delavcev zaslužila? Katoliški delavci, pogledajte vendar v zgodovino! Cerkev je sterla okove suženjstva; počenjali so brezserčni gospodarji z delavcem zoper vsako pravico samovoljno in neusmiljeno, zaničevali pri njem človeško vrednost, in glejte! Cerkev je vzela delavca v svoje varstvo, ter ga kazala mogočnim tega sveta kot njihovega brata v Kristusu. Vsem preganjanim in zapuščenim je odpirala v cerkvah in samostanih nedotakljivo pribežališče, ter varovala jim prostost in življenje. Sprejemala je sinove delavskega stanu v

duhovski stan, povzdigovala jih v naj višji časti, celo kot svetnike na oltar. Tako je Cerkev delala z delavci vsa stoletja; je-li mar sedaj jenjala skrbeti zanje?

O ne; bolj ko kdaj je v naših časih Cerkev delavcem skazovala dela kerščanskega usmiljenja; za vsako potrebo, za vsako revo ima Cerkev v svoji materini ljubezni kako napravo za delavce; tako za bolne in stare, za nedorasle in za doraščajoče otroke; dala jim je v strežbo cele množice bogoljubnih redovnikov in redovnic. To vse je storila in vedno dela Cerkev za delavce; tega pač da ni in ne bo storila, da bi pitala delavca s praznimi sanjarijami in lažmi, kakor delajo delavski dozdevni prijatelji sedanje dni. Cerkev ni in ne bo rekla, češ, da ima svoj raj tukaj na zemlji, da je cilj njegovega življenja tu na zemlji veseliti se in nasladnosti uživati, ter potem kakor žival poginiti za vselej; ali dalje sanjariti, da je vsaka podločnost sramota in delo krivica, in da pride čas, ko človeku na zemlji ne bo treba delati in terpeti. Tako Cerkev nikoli ni govorila delavcu, ker je to neumnost in laž; ker delo je in ostane biti postava tega sveta, ker je razloček med stanovi naredba božje previdnosti in razdelitev zemeljskih dobrót božja pravica. Cerkev je učila in uči delavca, da prava vrednost človekova se méri po čednosti; da prava sreča ni v vživanji, ampak tukaj na zemlji v spolnovanji dolžnosti in na unem svetu v gledanji in vživanji Boga, da na zemlji nikoli ne neha uboštvo in terpljenje, da pa kerščanska vera terpljenje posvečuje, kerščanska ljubezen polajšuje in kerščansko upanje potolažuje. Toda Cerkvi ni bilo dosti, delavcem pomagati le samo z verskimi pomočki; temuč govorila in delala je zanje tudi v njih časnih zahtevah in tirjavah, kolikor so pametne in pravične; večkrat je po papežu opominjala posvetneoblastnike, da naj zboljšajo stanje delavcem, naročevala gospodarjem, da naj jim bodo usmiljeni in pravični, naj jih spodobno plačujejo, čas za delo pravično določujejo po kerščansko in ne kratijo nedeljskega počitka in p. svečevanja. Kdo tedaj more po pravici terditi, da je Cerkev vaša sovražnica, da ovira zboljšanje delavskih razmér? Tedaj, poslušajte glas resnice, ne pa vabil sebičnih zapeljivcev, ki ne iščejo vaše sreče, ampak le svojih namenov. Ne zbirajte se pod zastavo brezbožnosti, da bi prevračali od Boga postavljeni red, temuč pod zastavo sv. Križa se zbirajte, da se obnavlja kerščanski red na svetu, ker le v tem si morete najti časno in večno srečo. Posvetujte se v svojih družbah zaradi zboljšanja svojih časnih razmér, pa glejte pri tem na postavo in red, ne prezirajte pogojev za vsako pozemeljsko srečo, ki so: pridnost, varčnost, treznost, marljiva skero za domače. Varite se pa tistih družb, ki pravijo, da morejo brez Boga in vére vam vaše zadeve zboljšati.

V Teržiču so od 1. adventne nedelje do praznika brezmadežnega Spočetja obhajali sv. misijon. Misijonarji so bili oo. Jezusove družbe, čč. gg: Doljak, Kos in Loinger. Pomagala sta vseskozi spovedovati gvard. P. Jožef iz Ljubljane in lektor P. Albin iz Kamnika.

V vvodu je čast. gosp. župnik Spendal ljudem omenil, kako je s sprejemo te fare sprejel tudi dolžnost jim oznanovati besedo božjo, deliti ss. zakramenta in odpirati jim pomočke zveličanja. Ne spolnoval pa bi po vsem svoje dolžnosti, ako bi jim zraven rednih in navadnih ne naklonil tudi nenavadnih in

*) Glavin. H. T. 27. — Pasc. Tr. 45. — id. Cont. 36.

**) Beržkone tam, kjer je kapela sv. Antona, ker tam so se pokopavali redovniki po prepovedi jozefinski.

izrednih pomočkov. In tak pomoček je sv. misijon, to je pa čas posebnega obiskovanja Božjega in morali bodo občani tudi od tega Bogu odgovor dajati, kako so si čas zveličanja porabili. Torej jih je opomnil skerbni duhovni pastir na Tir in Sodomo, kako se jima je godilo, ker so prebivalci čas obiskovanja zamudili. Tedaj: „Danes, ko slišite glas Gospodov, ne zaterdite svojih src!“ Po takem daljšem opominu je g. župnik misijonarjem izročil štolo in svojo faro za 10 dni. P. Dolijak je imel vvodni govor in sledila je sv. maša z blagoslovoma. Bile so po 4 pridige na dan, in sicer ob 6ih zvečer nemška, druge slovenske. Vdeleževanje je bilo nepričakovano veliko, obhajanih čez 2900, o tej priliki več moških kakor ženskih. Ves čas misijona je bila slovesna tihota po mestu in naj lepši red, brez naj manjšega kaljenja. Pokazali so Teržani, da so postavni, olikani katoličani. Poštenje jim!

Iz Bukovine naznanujejo: V vasi Rarance, v črnoviškem okraju, duhovnije Rojanske, je l. 1888 iz razkolstva 600 prebivalcev prestopilo v katoliško Cerkev. Od tistega časa so razkolniki spreobrnjenec neizrečeno čertili, obrekovali in preganjali; vse pa so ti katoliški prebivalci po izgledu prvih kristjanov z Božjo pomočjo stanovitno prenašali, dasiravno so pri tem tudi veliko revščino terpeli.

V tolikih stiskah bridko potrebujejo duhovnega pastirja in hiše Božje za poduk in prejemanje ss. zakramentov. V tem nimajo še nič doveršenega. Po prestanih mnogih težavah in trudih je 21. sušca 1889 ta občina po vladni določbi postala ekspozitura in ondodnemu duhovnemu pomočniku je odkazana zmerna plača. Nimajo pa dozdej še cerkve, in v mali kapelici ima komaj 50 oseb prostor. — večina njih pa je prisiljena ostajati zunaj cerkve v vročini ali pa na mrazu, dežju, — ko so zalo in svetično cerkev razkolnikov zaradi svojega zveličanja zapustili.

V tej stiski se je zbral odbor, ki je od vlade dobil privoljenje zidati si lastno cerkev Marijinega vnebovzvetja. Njih Veličanstvo presvitli cesar so darovali v ta namen 500 gld. in vlada je 1891 l. privolila, da se smejo za zidanje cerkve v Raranci po Avstrijskem radovoljni darovi nabirati. (Darove za dozidanje cerkve sprejema prečastiti konzistorij gerško-katoliške cerkve v Stanislavovu v Galiciji, ali pa slavni odbor, ki je sestavljen za dozidanje cerkve, v katerem je predsednik gerško-katoliški župnik v Bojanu, č. g. Józef Balasiewicz.)

Iz Amerike. (Poljska slavnost v Ameriki.*) Poljaki, velik oddelek slovanskega naroda, so se že od nekdaj zanimali za svobodo ameriških Zedinjenih držav. Ko je bila prekucija in splošnja vojska zoper Angleško, ki je hotela Amerikance krotiti in jim po svoje gosti, so se vzdignili tudi drugi evropejski prostomisleči možje ter prihiteli stiskanim sobratom na pomoč. Naj omenim le dveh poljskih plemenitnikov Kosciškega in Pularskega, ki sta darovala obilnih žrtev za svobodo „Združenih držav.“ Od časa pa, ko je bila razglašena svobodna samovlada, jela se je širiti vedno bolj njena moč in veljavnost; mnogo tisočev evropskih izseljencev že stanuje tukaj, ki ne mislijo več na Evropo, temveč jo prezirajo ter se ponosno zovejo ameriške deržavljanke. Med drugimi narodnostmi zastopani so tudi Slovani. Poljakov biva menda v

„Združenih deržavah“ okrog 1 milijona. V Chicagu nad 100.000, v Clevelandu tudi že do 20.000. Meseca maja so obhajali stoletnico, odkar je bilo Poljsko 3. maja 1791 slovesno proglašeno v konstitucijah v „Združenih deržavah“. V Clevelandu so imeli še poseben vzrok, ker so dozidali prekrasno cerkev sv. Stanislava Kostka. Da bi se slovesnost tem veličastnejše veršila, prosil je father (bodi omenjeno, da tukaj zovejo vsakega duhovnika vedno z naslovom father), oče Kolasčewski, župnik omenjene cerkve, tudi nekaj bogoslovcev; med drugimi odločil je g. rektor tudi svojo malenkost. Zjutraj zgodaj smo se podali na električno „karo“ (Slovenci so tako kerstili električno železnico, ki prepreza celo mesto; angleški car), da bi došli v pravem času na namenjen kraj. Poljaki bivajo skoro izključno v Neuburg-u; poleg njih mnogo Italcev in Čehov, tudi precej Slovencev, a to je vse daleč narazen in vse popolno ravno, razven nekaj malih dolinic. Ko smo tje dospeli, bile so že vse bratovščine (societys) v redu; le-té imajo popolno cerkveni značaj. Močna glasba s trobentami in bobni se je razlegala po okolici; slovanske koračnice so človeka kar kviško privzdigovali; polno zastav s poljskimi napisi je krasilo sosednje hiše in cerkev. Deklice v beli obleki, z belo-rudečimi banderici v rokah, vsaktera imajoč venec iz različnih rož na glavi, so vravnale spreved došlim duhovnikom (bila sta dva naša profesorja: Dr. Moes, rektor; prof. Onnel; Monsgr. Thorb in father Rušinski.) — Našega škofa, se vé, ni bilo, ker je nedavno umerl. Gilmour mu je bilo ime; bil je v svoji mladosti protestant, a v 20. letu svoje dobe se je spreobrnil; doma je bil iz Škotskega, našel pa je mir v tujini in zdaj v kameniti raki, kamor so ga položili k večnemu pokoju. Bil je spoštovan celo od vseh nasprotnikov in drugovercev. Ko bode vstajenje mesa, se zopet vidimo. Vender smo imeli pri tej slovesnosti škofa med seboj; mudil se je namreč tu ravno neki škof iz Avstralije, ter je povabljen počastil in vzvišal redko slovesnost s svojo pričujočnostjo. Nas vse je močno ginil poljski narod in njegova velikanska cerkev. Da so Poljaki tako dobroserčen in bogaboječ narod, nisem vedel. Žertvovali so vsi po svojih močéh, ter so dozidali cerkev, ki je kras in ponos Poljakov, celi škofiji v čast; škofijska cerkev ni zatovrej. Zidana je v gotičnem slogu, z dvema velikima stolpoma; najprej ugledaš veliki oltar z 12stimi kipi, predstavljajoč svetnike po večem poljske, katerih je stal vsak do 500 gld.; nad njimi je v velikem oboku napis v železnini z mnogobrojnimi plinovimi lučicami s krasnimi čerkami v poljščini: „Boże zbaw Polskę,“ (Bog reši Poljsko.) Ascendit precatio et descendit Dei miseratione. (K nebu kipi prošnja ihtenje, na zemljo božjo rosi usmiljenje.) Poljaki nimajo lastnega kraljestva, pa usmiljeni Bog jih ni zapustil; dal jim je v svoji modrosti tako živo vero, da se človek po pravici čudi Poljak ljubi duhovne zato, ker so Kristusovi namestniki; naj se prigodi, da je duhovnik tudi slab, kar je redko, a vkljub temu ga spoštujejo ter mu skazujejo neprestano vsa znamenja čiščenja: priprosti narod torej dobro loči med zasebno osebo in osebo, ki je orodje Najvišjega.

V cerkvi so bili vseh zadrug godci v lični opravi s trobentami in bobni. V začetku in ob koncu sv. maše je svirala godba s toliko močjo, da se je tresla cerkev; v resnici sem čutil, da so se tresla tla pod

* Ta spis se nam je bil zelo zakasnil, prizaneseite. Vr.

nogami; pred blagoslovom z Najsvetejšim je dal župnik znamenje in cela nepreštetna množica poljskih gerl — staro in mlado, veliko in malo jo je „ubralo en glas.“

Pri obedu je bilo navzoče mnogo najvišje gospode iz mesta, n. pr. general, sodnik in dr. Slovesna prilika, priljudna postrežba, pa tudi poštena vina (pristni šampanjec, celo tokajec itd.) so blagodejno vpljivala na ponosno ameriško dostojanstvo; vsi so na glas povdarjali poljsko slavo s kratkimi, a jedernatimi omiznimi govori. Posebno znamenito se mi je zdelo soglasje in naravno, neprisiljeno obnašanje raznih stanov, bodi si škof, general ali kdor koli, vsi so bili z vsimi, kakor kdo naj nižjih. Tudi v tem je razlika med Evropejci in Amerikanci. Tu nič ni prisiljenega, nič napetega; po obleki n. pr. bi človek komaj opazil, kdo je milijonar, in kdo navaden delavec...

M. V. V.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov, Bog dobrotno odvrni od naše dežele poboje umore in samomore, odpad, in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjanja in vse pošastne grehe in velike nesreče. — Bolehen goreč gosp. duhoven za pomoč. — Bolan na nogi za zdravje, ako je Božja volja.

Zahvala.

Veliki pomočnik pri Bogu je sv. Miklavž v posebnih stiskah in potrebah, v kakršnih je tudi zdaj meni pri Bogu pomoč pridobil: priporočevala sem se pa tudi Materi Božji, sv. Jožefu in sv. Antonu: torej hvala Bogu za milosti, in češčenje Mariji in svetnikom Njegovim!

N. N.

Družina se serčno zahvaljuje N. lj. Gospej in sv. Deolatu za izprošeno zdravje na nogi, in ob enem še za drugo dobroto, ki smo jo dosegli z devetlnevnico k Naši lj. Gospej in sv. Ant. Pad.

F. H.

Listek za raznoterosti.

Božična veselica

ob delitvi daril pri Jaslicah.

Pervo dete.

Že dolgo vsi smo pričakovali
Današnjega veselja dne:
Ko Jezušček nam, trumi mali,
Dari prinese sprelepé.

Drugo dete.

Naj mi prinese suknjico,
Sem dolgo prosil Ježščika,
Gorkó, mehkó oblečico,
Da mene varje mrazeka.

Tretje dete.

Za čevlje, nogovičice
Še prosil jaz sem Ježščika;
Za bose moje nogice
Je le preojstra zimica.

Četerto dete.

Uboga, oj ušesica
V prehudi zimi me skelé;
Bi dobra bila čepica,
Da me obvarje zime té.

Peto dete.

Pri jaslicah bi rad zapél
Iz bukvic pesem prav vesel,
In k sveti maši rad hitim,
Da v cerkvi, Ježčik, te častim;
O sveto Dete, knjižico
Prinesi mi božičnico!

Šesto dete.

Ko pridno molim, se učim,
Za zobce tud' rad kaj dobim;
O Božje Dete ljubljeno,
Pomisli tudi še na to!

Angelj.

Otroci! hitro semkaj vsi!
Na mizi, glejte, kaj leži:
Za ene gorke suknjice,
Za druge čedne oblečice,
Tu čevlji, nogovičice,
Tam čepice, in rutice;
Poverhu kruhka in reči,
Ki dete se jih veseli.
Vse to vam Jezušček podá,
Ki pridne male rad ima.

Pervo dete se zahvali.

O Ježček, bodi hvala Ti,
Za vse prelepe té darí!
Zdaj hočmo pa prav pridni biti,
Te, Jezušček, nikdar žaliti,
Veselo vsi ubogati,
In lepo se obnašati;
Da ljubi Jezušček Ti naš,
Ki pridne otroke rad imaš,
Boš vedno, vedno nas vesel,
Poslednjič pa v nebesa vzél!

Rok Merčun.

Iz Ljubljane. Prihodnji ponedeljek, v god nedolžnih otročičev, bo v nunski cerkvi zjutraj ob osmih sveta maša za žive deležnike in dobrotnike svetega Detinstva, in popoldne ob štirih govor in litanije.

Ljubljana. Cerkveno vstanovljeni so čč. gg.: M. Erzer za Golo, M. Kolar za Polje, Lor. Gantar za Boštanj. Č. g. Jak. Leban gre iz Sp. Idrije za adm. v Črni Verh; J. Nemanjič s Št. Jurija pod Kumom za proviz na Verh pri Idriji — Č. g. Ant. Zorman, župn. v Nevljah, gre v stalni in č. g. Ign. Zupanec, duh. pom. v Ternovem, v začasni pokoj. Prestavljeni so čč. gg.: Mart. Nemanjič iz Kostanjevice v Spod. Idrijo; Val. Vidregar iz Polh. gradca v Št. Juri pod Kum, in Jan. Volk s Trebelnega v Polhov gradec. Č. g. novomašnik Jan. Pfajfar gre za duh. pom. v Mirno peč. Razpisane so Nevlje.

Ternovo. Umerla je 19. t. m. v 60. letu svojega življenja Elizabeta Kačar po dolgi bolezni, previdena s ss. zakramenti. Znana spoštovana družina blago ranjco priporoča sorodnikom in znancem v molitev in blagi spomin. Bog ji daj večni mir.

Katoliško-politično društvo v Ljubljani napravi svoj občni zbor v nedeljo po novem letu v domu katol. rokodelcev. Govorniki: Klun, Povše, Kalan.

Umerl je g. Vojteh Valenta, ljublj. mestni blagajnik, blag gospod. Naj v miru počiva.

Tajništvo bratovščine Naše ljube Gospe presv. Jezusovega Serca je namesto gosp. Kolarja prevzel gosp. stoljni vikar Andr. Kalan.

Božičnice! V Marijanišču bodo 27. dec. zvečer ob 5ih: petje, deklamacije in življenje sv. Elizabete v živih podobah.

Božičnica v dekliški Lichtenturnovi sirotišnici 28. dec. ob 5ih zvečer.

Božičnica v Jozefinumu: 25. in 26. dec. zvečer o 6ih.

V Terstu, 17. dec. 1891. Žalostno vest prinesel nam je včeraj berzovjav iz Opatije: Umerl je nana gloma tamošnji kapelan, č. g. Josip Janc. naš rojak, iz Begunj, izversten učitelj (odlikovan z zlat. križem, izgleden duhoven in pošten narodnjak. R. I. P.

Opomniti naj smemo blage čitatelje na prelepe božične misli v „Stolpih“ današnjega lista, da naj bi jih nobeden ne pregledal. Vr.

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: Č. g. kapl. Fr. Mekinec 1 gld.
— Č. g. župnik Lor. Krištofič 2 gld. za vdeleženje božičnih

ss. maš. — Č. g. duh. pastir Lovro Rožman 5 gld. — Dve osebi 40 kr. — Tri osebe za vdeleženje pri ss. mašah na Sv. dan 1 gld. — Iz Gorice 2 gld. „za pridne dijake“ A. St. 2 gld. — J. K. iz Loke 1 gld. — Č. g. župnik Ign. Ključevšek 2 gld. — V dober namen 25 kr. — Č. g. adm. Ant. More 3 gld.

Za sv. Očeta: Kresnice po č. g. župniku Kar. Cemc-tu 5 gld. — Po č. g. župniku Ant. Klemenu 23 gld. 60 kr.

Za sv. Detinstvo: G. Em. Kariš 1 gld. — Po č. g. župniku Ant. Klemenu 18 gld. 30 kr. — Nunska notranja šola v Škofji Loki, 35 gld.

Za afrikanški misijon: G. Em. Kariš 1 gld.

Za vstanovitev stalne in večji rezidencije č. oo. Jezuitov v Ljubljani mesto sedanjega „provizorja“: gospa M. St. 10 gld.

Za Marijanišče: Iz Loke J. K. 1 gld.

Za bratovščino Naše lj. Gospe: Iz Loke J. K. 1 gld.

Za bratovšč. sv. Leopold: Po č. g. Ant. Klemenu 4 gld. 42 kr.

Za uboge redovnice Klarisarice v Assisu: Iz Gorice 4 gld.

Za uboge redovnice Frančiškanarice v Assisu: 4 gld.

Za uboge miloserčnice v Bulgariji: Iz Gorice 2 gld.

(Drugi darovi prihodnjic.)

Današnjemu listu je pridjano kazalo „Zgd. Danice.“

Vesele praznike! Blago novo leto!

VABILO

k naročevanju na katoliško-cerkveni list

„ZGODNJO DANICO“

Kako se to troje vjema? Prav dobro: Božič v petek, Novo leto v petek, „Danica“ v petek! Blizo tedaj je novo leto, in kar smo zamudili zadnjič, bodi naznanjeno danes, da „Zgodnja Danica“ želi z novim letom nastopiti svoj pet in štirideseti tečaj. Prosimo torej vse blage naročnike in prijatelje, naj berzo, kar se dá, blagovolijo obnoviti naročilo na naš edini cerkveni list, da se precej z novim letom v navadnem redu in teku nadaljuje. Ker **katoliške Cerkve** in **katoliške vere** vsak Slovenec, kakor serčne kervi, živo potrebuje in „Danica“ za ti nebeški hčerki dela, zato prosimo prav obilnega naročevanja na „Danico“ ktera si bode prizadevala po vsi svoji zmožnosti in moči streči spoštovanim čitateljem.

Zdaj pa naj bolj živa in iskrena zahvala vsim dobronim sodelavcem in naročnikom, pa pomoč Božja in bratovski pozdrav vsim vernim Slovencem!

Naročnina znaša:

Za celo leto po pošti 4 gld. 20 kr.

„ pol „ „ „ 2 „ 20 „

V Ljubljani prejmana za celo leto 3 gld. 60 kr.

„ „ „ „ pol leta 1 „ 80 „

„ „ „ „ 1/4 leta — „ 90 „

Za prinašanje na dom se plača 40 kr. na leto. Posamezne številke po 10 kr. Za spremenjenje napisa med letom 15 kr.

Naročnina se po naj cenejši poti poštних nakaznic pošilja pod naslovom: „Blaznikova tiskarna v Ljubljani.“

Vredništvo in založništvo.